

Aneta Kowalska
kowalska@biblos.pk.edu.pl
Joanna Radzicka
radzicka@biblos.pk.edu.pl
Biblioteka Politechniki Krakowskiej

VII Bałtycka Konferencja „Zarządzanie i Organizacja Bibliotek” — sprawozdanie z konferencji

Słowa kluczowe: *organizacja bibliotek, architektura bibliotek, biblioteki szkół wyższych, biblioteki publiczne, nauczanie bibliotekarzy, marketing biblioteczny, kultura w bibliotece, media społecznościowe*

Już po raz siódmy bibliotekarze, pasjonaci bibliotekoznawstwa i sympatycy bibliotek spotkali się w Gdańsku w dniach 16–17 maja 2013 r. na Bałtyckiej Konferencji, organizowanej przez Uniwersytet Gdański oraz Komisję Zarządzania i Marketingu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. W konferencji wzięło udział 120 osób — w tym bibliotekarze bibliotek szkół wyższych, publicznych i szkolnych oraz pracownicy nauki. Tematem przewodnim spotkania była „Sfera kultury, sfera nauki — współczesny obraz biblioteki”. Wygłoszono 31 referatów dotyczących m.in. marketingu, promocji, organizacji pracy i przestrzeni bibliotek.

Tegoroczne obrady rozpoczął wykład plenarny dr Zofii Tylewskiej-Ostrowskiej dotyczący biblioteki jako „trzeciego miejsca”, jej roli w kształtowaniu świata nauki i świata kultury. Dalszą część konferencji organizatorzy podzielili na sześć sesji tematycznych.

Moduł pierwszy — „Biblioteki w systemie kultury i nauki różnych państw” — prowadzony był przez Annę Grygorowicz, dyrektor Biblioteki Głównej Uniwersytetu Medycznego w Gdańsku. Sesję rozpoczęła dr hab. Mariola Antczak z Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Łódzkiego, która porównała politykę funkcjonowania fińskich i polskich biblioteki publicznych. Następny referat wygłoszony przez dr Agnieszkę Wandel dotyczył organizacji oraz zmieniającej się roli bibliotek francuskich. Prelegentka Ewa Piotrowska wprowadziła słuchaczy w świat bibliotek arabskich oraz omówiła wykorzystanie przez te instytucje mediów społecznościowych. Swoimi spostrzeżeniami ze szkoleń i wyjazdów na temat organizacji pracy w bibliotekach austriackich i szkockich podzieliły się Aneta Kowalska i Urszula Matoga z Biblioteki Politechniki Krakowskiej. Tę część obrad zakończył referat Marioli Nawrockiej, Magdaleny Wiederek, Małgorzaty Karwowskiej z Biblioteki Głównej Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie na temat działalności wojskowej biblioteki naukowej.

*Fot. 1. Pierwszy dzień obrad konferencyjnych
Źródło: zbiory własne autorek.*

Sesję drugą dotyczącą „Promocji bibliotek” poprowadziła Natalia Gromow w zastępstwie Pawła Brauna, dyrektora Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku. Pierwsze wystąpienie w tym module miał dr inż. arch. Bartłomiej Homiński z Politechniki Krakowskiej. Przedstawił on zastosowanie wizualnej komunikacji marketingowej w kształtowaniu budynków i przestrzeni wewnętrznej bibliotek na przykładzie współczesnych projektów i realizacji architektonicznych. Kolejnym prelegentem była Monika Curyło (Biblioteka Katedry UNESCO do Badań nad Przekładem i Komunikacją Międzykulturową UJ), która zaprezentowała ogólnopolskie kampanie propagujące książkę i zachęcające do czytania. Dr Jarosław Działek (Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ) oraz dr Monika Murzyn-Kupisz (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych omówili rolę biblioteki w budowaniu i wzmacnianiu kapitału społecznego w województwie małopolskim. Z kolei dr Monika Olczak-Kardas z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego (UJK) w Kielcach przybliżyła tematykę referatu „Rola stron internetowych urzędów miast i gmin w kreowaniu wizerunku biblioteki publicznej w społeczności lokalnej (na przykładzie województwa świętokrzyskiego)”. Niestety w tym ciekawym temacie zabrakło „wirtualnych twarzy” omawianych bibliotek, ponieważ wystąpienie było jedynie werbalnym komunikatem bez wizualnej oprawy.

Następną prelegentką w tej sesji była dr hab. prof. UJK w Kielcach Jolanta Dziennakowska, której wystąpienie pod tytułem „Witajcie w nowej(?) bajce...” dotyczyło promocji współczesnych bibliotek szkolnych w oparciu o badanie stron WWW liceów ogólnokształcących. Sławomir Sobczyk analizował rolę aktywnego wykorzystania księgozbioru jako elementu popularyzacji wiedzy o sztuce — na przykładzie daru prof. Georga Baselitza dla Biblioteki Głównej Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Jako ostatnia w tej sesji wystąpiła dr Beata Taraszkiewicz z Biblioteki Głównej Akademii Pomorskiej w Słupsku. Dzięki ciekawej tematyce „Biblioteka w czarodziejskim świecie reklamy” i interesującej prezentacji prelegentka skupiła uwagę uczestników

na zastosowaniu marketingu w usługach bibliotecznych. Autorka referatu przyjrzała się szczególnie technikom perswazyjnym stosowanym w reklamie.

Po całodziennych obradach organizatorzy zapewнили uczestnikom możliwość odwiedzenia Sopotu. Do popołudniowych atrakcji należał: obiad w restauracji Harnaś, zwiedzanie kościoła garnizonowego, Muzeum Sopotu, Łazienek oraz mola sopockiego. Pogoda na szczęście była łaskawa, dzięki czemu w trakcie tego krótkiego pobytu był też czas na spacer i cieszenie się widokiem morza.

Drugiego dnia konferencji przenieśliśmy się do Centrum Edukacji Nauczycieli. Sesję trzecią pt. „Biblioteki szkolne, pedagogiczne i publiczne” poprowadziła dr Jolanta La-skowska z Uniwersytetu Gdańskiego. Pierwsze wystąpienie w tym panelu miała dr Bogumiła Celer (Publiczna Biblioteka Pedagogiczna Książnica Pedagogiczna w Kaliszu). Prezentowany referat dotyczył wirtualnych wystaw jako nowego narzędzia działalności kulturalnej i edukacyjnej bibliotek pedagogicznych. Magdalena Wójcik z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego omówiła kwestię aktywności małych bibliotek publicznych w serwisach społecznościowych. Przedstawiła wyniki badań przeprowadzonych pod kątem częstotliwości i tematyki publikowanych treści. W kolejnym wystąpieniu dr Agnieszka Łobocka z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego analizowała inicjatywy bibliotek skierowane do seniorów. Odpowiadała również na pytanie, czy biblioteka może być „trzecim miejscem” dla seniora. Następnie Monika Gościk i Katarzyna Gajosz zaprezentowały referat pt. „Nauczanie komplementarne jako alternatywa dla edukacji tradycyjnej i zdalnej na przykładzie formuły szkolenia bibliotecznego w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej”. Prelegentki omówiły etapy zmian realizowanego przysposobienia bibliotecznego, stan obecny oraz wyniki ankiety ewaluacyjnej oceniającej szkolenie.

Wystąpienia w sesji czwartej, pod przewodnictwem dr Beaty Taraszkiewicz z Biblioteki Uczelnianej Akademii Pomorskiej w Słupsku, skupione były wokół zagadnień marketingu w działalności naukowej i kulturalnej bibliotek. Iwona Cichoń i Iwona Mielczarek (Biblioteka Główna Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie) skoncentrowały się na marketingu internetowym szkół wyższych w oparciu o strony WWW badanych instytucji. Następnie na temat etyki bibliotekarza oraz działań promocyjnych wpływających na wizerunek biblioteki opowiedziały Emilia Lepkowska i Karolina Popławska z Biblioteki Politechniki Poznańskiej. Autorki przeprowadziły również badania ankietowe wśród studentów macierzystej uczelni w celu określenia oczekiwań tej społeczności i sprawdzenia jej wyobrażenia na temat biblioteki. Ciekawy referat przedstawili Katarzyna Mikołajczyk i Tomasz Piestrzyński. Prelegenci dokonali analizy potrzeb pracowników naukowych na podstawie badań ankietowych, których dodatkowym celem była promocja Repozytorium Uniwersytetu Łódzkiego. Tę część obrad zakończyło wystąpienie Justyny Rogińskiej-Usowicz (Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) dotyczące wizerunku biblioteki, widzianej oczami studentów. Referat przygotowany został w oparciu o badania ankietowe.

Rozważania na temat kultury w bibliotece poruszane były w sesji piątej, którą moderował dr Stefan Kubów, dyrektor Biblioteki Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu.

wiu. Ten panel tematyczny rozpoczął Marcin Pędich z Zakładu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu w Białymstoku. Referat pt. „Biblioteka w świetle wymiarów kultury” omówił poglądy Geerta Hofstede. Przybliżył w nim różne modele organizacji (piramida, maszyna, targowisko, rodzina). Natomiast w prezentacji konferencyjnej skupił się na przedstawieniu wyników ankiety przeprowadzonej wśród studentów — przyszłych bibliotekarzy, mającej określić, jaki model organizacji uważają za najbardziej odpowiedni. Kolejne wystąpienie pt. „Muzeum SGGW, czyli sfera kultury w bibliotece” przygotowały dr inż. Magdalena Seta z Biblioteki Głównej SGGW oraz Karolina Grobelska z Muzeum SGGW w Warszawie. Uczestnikom konferencji przybliżono dwa programy kulturalne: „Kulturalne Czwartki” — cykliczne spotkania z ciekawymi osobami związanymi z SGGW oraz „Koncertowe Środy”. Z kolei przedstawiciel Biblioteki Politechniki Łódzkiej Andrzej Hołasek z niezwykłą swadą zaprezentował kulturalną działalność swojej rodzimej instytucji. W prezentacji „Mariaż Katalogu ze Sztuką. Czyli słów kilka o działalności Galerii Biblio-Art w Bibliotece Politechniki Łódzkiej” uczestnicy konferencji mieli okazję zobaczyć przykładowe wernisaże z pięcioletniej działalności galerii.

W związku z organizacyjnymi przesunięciami w tej sesji znalazł się również Kiriakos Chatzipentidis z Biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego. Swoją kontrowersyjną prezentacją „Biblioteczny Eros — Terra Incognita?” wzbudził zainteresowanie i chęć poznania pełnego tekstu w materiałach konferencyjnych. Celem jego pracy było przedstawienie wizerunku biblioteki i bibliotekarzy (głównie bibliotekarek) funkcjonującego we współczesnej, nacechowanej seksualnością popkulturze. Z kolei Janina Brochmann z Biblioteki Publicznej Gminy Wejherowo im. Aleksandra Labudy w Boleszewie w wystąpieniu „Inspiracje literaturą kaszubską” podkreśliła rolę bibliotek nie tylko w promowaniu czytelnictwa, lecz także w animacji życia kulturalnego i naukowego lokalnej społeczności. Omówiła podejmowane przez gminną bibliotekę wieloletnie działania, m.in. cykl spotkań i wystaw „Pasje i hobby twórcze mieszkańców naszego regionu”.

*Fot. 2. Drugi dzień obrad konferencyjnych
Źródło: zbiory własne autorek.*

Ostatnia, szósta sesja poświęcona była tematyce nauczania/uczenia się bibliotekarzy, jednak ze względów organizacyjnych przebiegała inaczej niż zaplanowano. Rozpoczęto od ważnej we współczesnym bibliotekarstwie kwestii e-nauczania, którego dotyczył referat Joanny Radzickiej z Biblioteki Politechniki Krakowskiej i Katarzyny Bilińskiej-Głód z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Autorki omówiły udział bibliotekarzy w kursach e-learningowych w oparciu o przeprowadzone badania ankietowe. Z kolei prelegentka dr Maria Otto z Biblioteki Gdańskiej Polskiej Akademii Nauk przedstawiła uczestnictwo tejże biblioteki w trzech ostatnich edycjach „Nocy Muzeów”. Ewa Rudnicka omówiła organizację zbiorów tradycyjnych w Bibliotece Uniwersyteckiej UWM w Olsztynie. Podkreśliła konieczność systematycznej analizy organizacyjnej przestrzeni bibliotecznej z punktu widzenia funkcjonalności dla użytkowników. Do tego panelu włączono również wystąpienie Beaty Symbor z Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku pt. „E-nauczyciel bibliotekarz wobec wyzwań cyfrowej szkoły”.

W ramach podsumowania kilka słów warto poświęcić formie wystąpień konferencyjnych. Zdarzyło się niestety, że zabrakło tego, co stanowi już konferencyjny standard – prezentacji uzupełniających treści referatów oraz zwięzłego wygłaszania tego, co w pełnej formie znajdzie się w publikacji. Negatywnie wpłynęło to na ogólne wrażenia z konferencji. Słowa uznania należą się bibliotekarzom praktykom, którzy nie mając doświadczenia w przemówieniach publicznych, takiego jak wykładowcy akademicki, przygotowali ciekawe graficznie i angażujące uwagę prezentacje, zachowując przy tym dyscyplinę czasową.

Organizatorzy już teraz zapraszają na kolejną – VIII Bałtycką Konferencję „Zarządzanie i Organizacja Bibliotek”, która odbędzie się tradycyjnie na wiosnę pomiędzy 15 a 16 maja 2014 r. Spotkanie odbędzie się pod hasłem: „Czytelnictwo w dobie informacji cyfrowej. Rozwój, bariery, technologie”.